

11.09.2017

Asia/19

§ 808

V 27.9.2017, Valtuutettu Matti Enrothin aloite toimintasuunnitelman laatimiseksi katumelun ja -pölyn vähentämiseksi

HEL 2017-003503 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Matti Enrothin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Enroth Matti ym. valtuustoaloite Kvsto 22.3.2017 asia 7

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Matti Enroth ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että katumelun ja -pölyn vähentämiseksi kaupunki ryhtyy toimiin melu- ja pölyongelman vähentämiseksi ja tekee toimintasuunnitelman katumelun- ja pölyn vähentämiseksi.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Autoliikenne aiheuttaa sekä ilmanlaatu- että meluhaittoja ja tuottaa lisäksi ilmastonmuutosta kiihdyttäviä hiilidioksidipäästöjä. Ilmanlaatua heikentävät sekä liikenteen pakokaasupäästöt (typenoksidit, pienhiukkaset, häkä ja hiilivedyt) että epäsuorat hiukkaspäästöt eli katupöly.

Helsingin kaupungilla on ympäristölautakunnan 1.11.2016 hyväksymä ilmansuojelusuunnitelma vuosille 2017-2024 ja kaupunginhallituksen 25.11.2013 hyväksymä meluntorjunnan toimintasuunnitelma vuosille 2013-2017. Suunnitelmia tarkistetaan lainsäädännön asettamien vaatimusten ja aikataulujen mukaisesti.

Strategisista meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimisesta säädetään EU:n ympäristömeludirektiivillä (2002/49/EY), joka on pantu täytäntöön ympäristönsuojelulailla (527/2014). Valtioneuvoston asetuksessa (801/2004) määritellään tarkemmin meluselvitysten ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien sisältö, käytettävät tunnusluvut sekä niiden laatimisen aikataulu. Kaupunkimaisten yli 100 000 asukkaan kuntien on laadittava meluselvitys ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma sekä tarkistettava ne vähintään viiden vuoden välein. Helsingin kaupunki teki ensimmäisen meluselvityksen vuonna 2007 ja ensimmäisen meluntorjunnan toimintasuunnitelman vuonna 2008. Toinen meluselvitys valmistui vuonna 2012, ja sen perusteella tehtiin ensimmäinen meluntorjuntasuunnitelman tarkistus vuonna 2013. Tarkistettu meluntorjuntasuunnitelma sisältää pitkän ajan tavoitteet meluhaittojen vähentämiseksi sekä toimenpideohjelman vuosille 2013-2017. Suunnitelma sisältää toimenpiteitä melupäästöjen ja -altistuksen vähentämiseksi, melun huomioimiseksi hankinnoissa ja suunnittelussa sekä hiljaisten alueiden säilyttämiseksi ja kehittämiseksi. Uusi meluselvitys valmistuu vuonna 2017, ja sen perusteella tehdään uusi meluntorjuntasuunnitelma vuosille 2018-2022. Toimintasuunnitelman tulee olla valmis heinäkuussa 2018.

EU:n ilmanlaatudirektiiviin (2008/50/EY) perustuvat ilmanlaadun raja-arvot on saatettu osaksi lainsäädäntöä valtioneuvoston ilmanlaatuasetuksella (38/2011) ja ympäristönsuojelulailla (527/2014). Ilmanlaadun raja-arvojen ylittyessä kunta on ympäristönsuojelulain nojalla velvollinen laatimaan ilmansuojelusuunnitelman, joka sisältää toimenpiteet pitoisuuksien alentamiseksi alle raja-arvojen mahdollisimman pian. Helsingissä ylittyivät 2000-luvun alkupuolella sekä hengitettävien hiukkasten eli katupölyn vuorokausiraja-arvo että liikenteen pakokaasupäästöistä aiheutuvan typpidioksidin vuosiraja-arvo. Ylitysten johdosta kaupunki laati ensimmäisen ilmansuojelun toimintaohjelmansa vuosille 2008-2016. Katupölypitoisuudet eivät ole ylittäneet raja-arvoa vuoden 2006 jälkeen, mutta ylitysriski on olemassa vilkasliikenteisissä katukuiluissa, joissa ylittyy edelleen typpidioksidin vuosiraja-arvo. Ylittymisen vuoksi Helsingin kaupunki otti käyttöön uuden ilmansuojelusuunnitelman vuosille 2017-2024. Suunnitelma oli laajalla lausuntokierroksella ja yleisön kuultavana, minkä jälkeen ympäristölautakunta hyväksyi suunnitelman 1.11.2016. Suunnitelma sisältää toimenpiteitä liikenteen pakokaasupäästöjen ja katupölyn vähentämiseksi sekä puun pienpolton päästöjen vähentämiseksi.

Helsingissä on vähennetty katupölypitoisuuksia tehokkaalla katujen kunnossapidolla ja pölyntorjuntatoimenpiteillä. EU:n asettama hengittävien hiukkasten vuorokausiraja-arvo ei ole ylittynyt HSY:n mittausten mukaan vuoden 2006 jälkeen. Katupölyhaittoja on vähennetty Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelman 2008-2016 toimenpiteillä. Yhteistyössä on tutkittu ja otettu käyttöön tehokkaita katupölyntorjuntamenetelmiä. Uuteen, vuoden 2017 alusta voimaan tulleeseen Helsingin kaupungin ilmansuojelusuunnitelmaan 2017-2024 sisältyviä katupölyä vähentäviä toimenpiteitä ovat mm. vähän pölyävän liukkaudentorjuntamateriaalin valinta, täsmähiekoitus, pölynsidonta laimealla suolaliuoksella ja tehokkaat kadunpesumenetelmät. Näitä käytäntöjä jatketaan ja kehitetään edelleen. Lisäksi kaupunki pyrkii myös edistämään kitkarenkaiden osuuden kasvua lähinnä viestinnällä ja kannustimilla sekä hankkimalla omaan kalustoonsa ensisijaisesti kitkarenkaita. Kitkarenkaiden osuuden kasvaminen vähentää myös selvästi tieliikenteen aiheuttamaa melua, joka on yksi merkittävä liikenteen ympäristöhaitta Helsingissä.

Meluntorjuntasuunnitelman tarkistuksessa on huomioitu ja myös tulevassa tarkistuksessa tullaan huomioimaan ilmansuojelusuunnitelman toimenpiteet, jotka vaikuttavat melua vähentävästi. Merkittävimpiä sekä liikennemelua että katupölyä vähentäviä toimenpiteitä ovat autoliikenteen määrän vähentäminen mm. liikenteen hinnoittelun, liikkumisen ohjauksen ja kestävien kulkutapojen edistämisen avulla sekä nastarenkaiden osuuden vähentäminen.

Katumelusta aiheutuneita terveyshaittoja vähennetään vaimentamalla liikenteen melua hiljaisten päällysteiden käytöllä sekä rakentamalla melusteitä. Katupölystä aiheutuvia terveyshaittoja torjutaan oikea-aikaisen hoitotoimenpiteiden avulla.

Kaupunkiympäristön toimiala vähentää katumelusta aiheutuneita terveyshaittoja vaimentamalla liikenteen melua hiljaisten päällysteiden käytöllä sekä rakentamalla melusteitä. Katupölystä aiheutuvia terveyshaittoja torjutaan oikea-aikaisen hoitotoimenpiteiden avulla.

Meluntorjunnantoimintasuunnitelma sisältää hiljaisten päällysteiden tavoitteellisen katuverkoston, mistä on toteutettu noin 40 %, tavoite täydentyy uudelleen päällystyksen yhteydessä. Vuosittain päällystetään 1–4 katukohdetta hiljaisella päällysteellä.

Hiljaisten päällysteiden melutasoa mitataan vuosittain, mittauksella selvitetään melua vaimentavan ominaisuuden muuttumista päällysteen kuluessa.

Meluntorjunnantoimintasuunnitelma sisältää ohjelman melusteiden rakentamisesta. Melusteillä torjutaan liikennemelua vilkasliikenteisten

katujen varsilla, joiden läheisyydessä on asuinalueita. Melusteiden rakentamisessa on hyödynnetty kaupungin ylijäämämassoja.

Katupölyä on vähennetty katujen kunnossapidon toimin Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelman 2008–2016 mukaisilla toimenpiteillä. Katupölyyn liittyvää tutkimustyötä on tehty yli kymmenen vuoden ajan ja tulokset ovat vahvistaneet käytännön katupölytorjuntamenetelmien vähentäneen huomattavasti katupölypitoisuuksia.

Ilmansuojelusuunnitelma 2017–2024 sisältää katupölyä vähentäviä torjuntatoimenpiteitä, joiden käyttöä edelleen kehitetään. Tehokkaimpia ovat kadunpesumenetelmät, pölynsidonta kaikkein pölyisimpinä päivinä sekä täsmähiekoitus pestyllä hiekoitussepelillä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Enroth Matti ym. valtuustoaloite Kvsto 22.3.2017 asia 7

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Yleisten töiden lautakunta 09.05.2017 § 194

HEL 2017-003503 T 00 00 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Rakennusvirasto vähentää katumelusta aiheutuneita terveyshaittoja vaimentamalla liikenteen melua hiljaisten päällysteiden käytöllä sekä rakentamalla melusteitä. Katupölystä aiheutuvia terveyshaittoja torjutaan oikea-aikaisen hoitotoimenpiteiden avulla.

Rakennusvirastossa valmistellaan parhaillaan kitkarenkaiden käytön edistämiseen liittyvää esitysehdotusta kaupunkiympäristölautakunnalle vietäväksi kaupunginhallitukselle. Kitkarenkaiden käytön edistäminen

vähentää merkittävästi katupölyn ja samalla liikennemelun terveyshaittoja.

Helsingin kaupungin ympäristökeskus on laatinut meluntorjunnan toimintasuunnitelman vuonna 2008 ja tarkistanut sen vuonna 2013, jonka kaupunginhallitus on hyväksynyt 25.11.2013. Suunnitelma sisältää esityksiä melua vaimentavista toimenpiteistä.

Rakennusviraston vastuulla on toimenpide hiljaisten päällysteiden käytöstä. Meluntorjunnantoimintasuunnitelma sisältää hiljaisten päällysteiden tavoitteellisen katuverkoston, mistä on toteutettu noin 40 %, tavoite täydentyy uudelleen päällystyksen yhteydessä. Vuosittain päällystetään 1–4 katukohdetta hiljaisella päällysteellä.

Hiljaisten päällysteiden melutasoa mitataan vuosittain, mittauksella selvitetään melua vaimentavan ominaisuuden muuttumista päällysteen kuluessa.

Meluntorjunnantoimintasuunnitelma sisältää ohjelman melusteiden rakentamisesta. Melusteillä torjutaan liikennemelua vilkasliikenteisten katujen varsilla, joiden läheisyydessä on asuinalueita. Melusteiden rakentamisessa on hyödynnetty kaupungin ylijäämämassoja.

Katupölyä on vähennetty katujen kunnossapidon toimin Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelman 2008–2016 mukaisilla toimenpiteillä. Katupölyyn liittyvää tutkimustyötä on tehty yli kymmenen vuoden ajan ja tulokset ovat vahvistaneet käytännön katupölytorjuntamenetelmien vähentäneen huomattavasti katupölypitoisuuksia.

Tämän vuoden alussa voimaan tulleessa ilmansuojelusuunnitelmassa 2017–2024 on jälleen nimetty katupölyä vähentäviä torjuntatoimenpiteitä, joiden käyttöä edelleen kehitetään. Tehokkaimpia ovat kadunpesumenetelmät, pölynsidonta kaikkein pölyisimpinä päivinä sekä täsmähiekoitus pestyllä hiekoitussepelillä.

Lisäksi kaupunki pyrkii vaikuttamaan katupölyn syntyyn ja edistämään kitkarenkaiden käyttöä. Rakennusvirasto valmistelee katupölyn synnyn vähentämiseksi esitystä kitkarenkaiden edistämiseksi tuotavaksi päätöksentekoon syksyllä 2017.

Kitkarenkaiden osuuden kasvattaminen vähentää samalla liikenteen aiheuttamaa melua, sillä nastarenkaiden käyttö nostaa liikenteen aiheuttamia melutasoja noin 2–3 desibeliä.

Esittelijä

osastopäällikkö
Silja Hyvärinen

11.09.2017

Lisätiedot

Tarja Myller, ylläpitöinsinööri, puhelin: 310 38538
tarja.myller(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 25.04.2017 § 134

HEL 2017-003503 T 00 00 03

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon.

Autoliikenne aiheuttaa sekä ilmanlaatu- että meluhaittoja ja tuottaa lisäksi ilmastomuutosta kiihdyttäviä hiilidioksidipäästöjä. Ilmanlaatua heikentävät sekä liikenteen pakokaasupäästöt (typenoksidit, pienhiukkaset, häkä ja hiilivedyt) että epäsuorat hiukkaspäästöt eli katupöly. Ilmanlaatua ja melua säädellään kuitenkin eri säädöksin, jotka edellyttävät ohjelmien ja suunnitelmien tekemistä ja asettavat niille omat aikatauluvaatimuksensa.

Helsingin kaupungilla on ympäristölautakunnan 1.11.2016 hyväksymä ilmansuojelusuunnitelma vuosille 2017-2024 ja kaupunginhallituksen 25.11.2013 hyväksymä meluntorjunnan toimintasuunnitelma vuosille 2013-2017. Näin ollen erillisen katumelua ja –pölyä koskevan suunnitelman laatiminen ei ole tarpeen, koska lainsäädäntöön perustuvat aikataulutetut suunnitelmat ovat jo olemassa sekä melun- että katupölyn vähentämiseksi. Näitä suunnitelmia tullaan tarkistamaan myös jatkossa lainsäädännön asettamien vaatimusten ja aikataulujen mukaisesti.

Strategisista meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimisesta säädetään EU:n ympäristömeludirektiivillä (2002/49/EY), joka on pantu täytäntöön ympäristönsuojelulailla (527/2014). Valtioneuvoston asetuksessa (801/2004) määritellään tarkemmin meluselvitysten ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien sisältö, käytettävät tunnusluvut sekä niiden laatimisen aikataulu. Kaupunkimaisten yli 100 000 asukkaan kuntien on laadittava meluselvitys ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma sekä tarkistettava ne vähintään viiden vuoden välein. Helsingin kaupunki teki ensimmäisen meluselvityksen vuonna 2007 ja ensimmäisen meluntorjunnan toimintasuunnitelman vuonna 2008. Toinen meluselvitys valmistui vuonna 2012, ja sen perusteella tehtiin ensimmäinen meluntorjuntasuunnitelman tarkistus vuonna 2013. Tarkistettu meluntorjuntasuunnitelma sisältää pitkän ajan tavoitteet meluhaittojen vähentämiseksi sekä toimenpideohjelman vuosille 2013-2017. Suunnitelma sisältää toimenpiteitä melupäästöjen ja –altistuksen vähentämiseksi, melun huomioimiseksi hankinnoissa ja suunnittelussa sekä hiljaisten alueiden säilyttämiseksi ja kehittämiseksi. Uusi meluselvitys valmistuu kesäkuussa 2017, ja sen perusteella tehdään uusi me-

luntorjuntasuunnitelma vuosille 2018-2022. Toimintasuunnitelman tulee olla valmis heinäkuussa 2018.

EU:n ilmanlaatudirektiiviin (2008/50/EY) perustuvat ilmanlaadun raja-arvot on saatettu osaksi lainsäädäntöä valtioneuvoston ilmanlaatuasetuksella (38/2011) ja ympäristönsuojelulailla (527/2014). Ilmanlaadun raja-arvojen ylittyessä kunta on ympäristönsuojelulain nojalla velvollinen laatimaan ilmansuojelusuunnitelman, joka sisältää toimenpiteet pitoisuuksien alentamiseksi alle raja-arvojen mahdollisimman pian. Helsingissä ylittyivät 2000-luvun alkupuolella sekä hengitettävien hiukkasten eli katupölyn vuorokausiraja-arvo että liikenteen pakokaasupäästöistä aiheutuvan typpidioksidin vuosiraja-arvo. Ylitysten johdosta kaupunki laati ensimmäisen ilmansuojelun toimintaohjelmansa vuosille 2008-2016. Katupölypitoisuudet eivät ole ylittäneet raja-arvoa vuoden 2006 jälkeen, mutta ylitysriski on olemassa vilkasliikenteisissä katukuiluissa, joissa ylittyy edelleen typpidioksidin vuosiraja-arvo. Ylittymisen vuoksi Helsingin kaupunki otti käyttöön uuden ilmansuojelusuunnitelman vuosille 2017-2024. Suunnitelma oli laajalla lausuntokierroksella ja yleisön kuultavana, minkä jälkeen ympäristölautakunta hyväksyi suunnitelman 1.11.2016. Suunnitelma sisältää toimenpiteitä liikenteen pakokaasupäästöjen ja katupölyn vähentämiseksi sekä puun pienpolton päästöjen vähentämiseksi.

Helsingissä on saatu selkeästi vähennettyä katupölypitoisuuksia tehokkaalla katujen kunnossapidolla ja pölyntorjuntatoimenpiteillä. EU:n asettama hengitettävien hiukkasten vuorokausiraja-arvo ei ole ylittynyt HSY:n mittausten mukaan vuoden 2006 jälkeen. Katupölyhaittoja on vähennetty Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelman 2008-2016 toimenpiteillä. Yhteistyössä on tutkittu ja otettu käyttöön tehokkaita katupölyntorjuntamenetelmiä. Uuteen, vuoden 2017 alusta voimaan tulleeseen Helsingin kaupungin ilmansuojelusuunnitelmaan 2017-2024 sisältyviä katupölyä vähentäviä toimenpiteitä ovat mm. vähän pölyävän liukkaudentorjuntamateriaalin valinta, täsmähiekoitus, pölynsidonta laimealla suolaliuksella ja tehokkaat kadunpesumenetelmät. Näitä käytäntöjä jatketaan ja kehitetään edelleen. Lisäksi kaupunki pyrkii myös edistämään kitkarenkaiden osuuden kasvua lähinnä viestinnällä ja kannustimilla sekä hankkimalla omaan kalustoonsa ensisijaisesti kitkarenkaita. Kitkarenkaiden osuuden kasvaminen vähentää myös selvästi tie liikenteen aiheuttamaa melua, joka on yksi merkittävä liikenteen ympäristöhaitta Helsingissä.

Meluntorjuntasuunnitelman tarkistuksessa on huomioitu ja myös tulevassa tarkistuksessa tullaan huomioimaan ilmansuojelusuunnitelman toimenpiteet, jotka vaikuttavat melua vähentävästi. Merkittävimpiä sekä liikennemelua että katupölyä vähentäviä toimenpiteitä ovat autoliikenteen määrän vähentäminen mm. liikenteen hinnoittelun, liikkumisen oh-

11.09.2017

---

jauksen ja kestävien kulkutapojen edistämisen avulla sekä nastarenkaiden osuuden vähentäminen.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Outi Väkevä, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31516
outi.vakeva(a)hel.fi